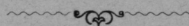

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsakega meseca ter stoji za vse leto 3 gold., a za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo, naročnino in oznanila pa Milic-eva tiskarna v Ljubljani.

Štev. 14.

V Ljubljani, 15. julija 1888. l.

XXVIII. leto.

Kratkovidnost v šoli.

O lep, nebeški dar je luč očesna,
Na zemlji vsaka stvar živi o luči. —
— — — — —
Smrt ni nesreča — a življenje in
Slepota je nesreča neizmerna.

Fr. Cegnar.

Krasen in neprecenljiv dar božji je očesna luč. Človek zdravih oces pač ne vé, kakó je onemu, ki tega nima; pa tudi ne vé preceniti, koliko bogastvo ima, ako ima bistri, ne-skaženi očesi. To pa še posebno ne ume mladina, katera ima čestokrat v nežnej mladosti zdrave, dobre oči, a kasneje si jih spridi, ne vedé, kdaj in kakó. So nekateri učenci, kojim je vid užé pri porodu nepravilen. A teh je le malo. Če pogledamo vsoto miopičnih šolarjev, ko pridejo v šolo, to je v brezskrbnih mladostnih letih in kasneje o zvršetku šol, v čvrsti mladeniški dôbi, in ako primerjamo ti števili, razvidimo, da je navadno zadnja vsota večja ko prva. Narastljej kratkovidnih učencev je včasih dokaj velik, kar bi se lahko zmanjšalo, ako bi dom s šolo, to je stariši z učitelji hoteli skupno delati proti kratkovidnosti.

Kratkovidnost je hiba, katero učenec čestokrat dobí še-le v šolski dôbi. Ne vedé, kolike vrednosti je zdravo, nesprideno okó, ne posluša dobrih naukov svojih učiteljev, posebno ne, ako mu domá ne navajajo istih resnic, katere ga varujejo kratkovidnosti. — Z veseljem se spominjam mladih dni, ko mi je mati včasih velevala: „Ne čitaj sedaj, ko se mračí, s tem si spridiš oči“, ali: „Ne imej knjige na solncu, kadar bereš, to slabí vid“, itd. Taki materini nauki se vtisnejo globoko v srce in to je velika pomoč proti kratkovidnosti. Šola sama ne more vsega storiti, in mnogokrat se otrok domá pohabi, ne pa v šoli. —

Da bi bila kratkovidnost splošno prirojena, temu ne smemo nikakor pritrdjevati. Poznam družino, kjer sta oče in mati kratkovidna, a otrok nijeden ne, in nasprotno. — „Kakor je iz mnogoterih preiskav razvidno, niso otroci do 5. ali 6. leta kratkovidni“, takó trdi dr. Lindner, in profesor Chon pravi, da kratkovidnost ni prirojena, temveč se podedova. Vender mi je znan otrok, kateri ne hodi v šolo, pa je kratkoviden. Mogoče, da je v teh treh letih, — kolikor je namreč star, — kratkoviden postal. Ne ozi-
ráje se na to, vender smelo trdimo, da otroci največ v mladostni ali v šolski dôbi miopični postanejo. Od kod je kratkovidnost v tej dôbi? Kateri so njeni vzroki?

K vzrokom, kateri kratkovidnost pospešujejo, prištevamo prvič: premalo ali preveč svetlobe. Premalo svetlobe je o mraku, ali v temni izbi, z nizkimi okni ali v pritličnih prostorih, posebno v mestih mej ozkimi ulicami in mej visokimi bližnjimi poslopji; večkrat tudi, kadar je nebo prepreženo z gostimi, črnosivimi oblaki. Premalo svetlobe dobimo tudi od slabe svečave zvečer ali po noči. Pa tudi lunini svit nam daje preslabo svetlobo. Nasprotno nam pa solnčna luč vid krati. — Paziti moramo, da učenci ne berejo in ne pišejo o mračnih urah, o temnih dneh in tudi pri slabi svečavi ne. Ako je šolska izba temna, pritlična itd., moramo delati na tó, da se predela ali prestavi takó, da učencem na zdravji ne škoduje. Ukaz z 19. julija 1875. l. določuje, kakó se imajo opravljati šolska poslopja na Kranjskem in kakó se ima skrbeti za zdravje po šolah. §. 10. tega ukaza govori o oknih in umetni razsvetljavi. Okna naj bodo le na levi strani šolske sobe in naj imajo zagrinjala ali zavese, da se soba lahko varuje neposrednje solnčne svetlobe ali one, katera odseva od nasproti stoječih poslopij; ako so pa i na drugih straneh okna, morajo imeti zatvornice (oboknice) itd. V §. 25. pa beremo o svetlobi v šoli. Tako n. pr., da mora učitelj zagrinjala prav rabiti, da se oči varujejo bliščeče solnčne svetlobe, posebno one, katera prihaja od nasproti stoječih oken. Med razsvitljena okna naj se stenske table ne obešajo. Ob mraku naj se ne predavajo učni predmeti, kateri oči natezujejo (trudijo) itd.

Vzrok kratkovidnosti je drugič premajhna pisava, ali predroben, preslab tisk. Tako je, n. pr. papir preslab, ali se piše ali tiska premajhno, preblizo vkúp ali s prebledim črnilom. Kolikor temnejše dno je, toliko slabejše vpliva črn tisk na zdrave oči. To je posebno pri ženskih ročnih delih, kjer se morajo oči večkrat zeló natezati, da se, n. pr. pri vezenji, niti natanko preštejejo itd. Učitelj naj pazi na to, da ima vsak učenec dobre zvezke, bel, neprepustljiv papir, dobro črnilo in knjige z dovelj velikim, vidnim in čistim tiskom; pa tudi to, da se na zvezke, tablice in na tablo dovelj veliko piše. Šolska tabla naj ne bo svetla, temveč temno-črna. Sosebno je pa treba paziti pri ženskih ročnih delih, da si deklice preveč oči ne spridijo. — „Otroci naj se ne razvrstijo po lokaciji“, tako pravi zgoraj omenjeni ukaz. Slabo- ali kratkovidni naj se posade spredaj blizu table.

Okó slabí tretjič: dolgotrajno, enakomerno delo, in množi kratkovidnost: n. pr. dolgotrajno, enakomerno šivanje, čitanje, pisanje ali vezenje. Ako je delo trpežno in enakomerno, oslabí okó takó, da postane kratkovidno. Zato ne smemo učencev siliti vedno čitati ali pisati; ravno tako ne deklice v ročnih delih dolgotrajno isto delo opravljati. Da se pa vid pri takem delu ne spridi in da ne oslabí, treba je večkrat v daljo pogledati in okó priravnati na daljne reči, ne pa vedno v isto delo „brleti“. Zato naj bodo tudi domače naloge tako urejene, da jih učenec ne bode moral predolgo delati, in da mu je ne bode treba pri luči ali o mraku izdelovati. — Ne dopuščajmo tedaj učenecem strastno čitati, ker s tem radi svoje dolžnosti opuščajo in vedno v knjigah „tiče“, kar ima pa slab nasledek za zdravo okó.

K virom kratkovidnosti prištevamo četrtič: ako otrok naopačno sedí, stojí in če se sploh naopačno véde pri delu, kakor, recimo, pri pisanji, branji, risanju, ženskih ročnih delih itd. Ta vzrok pa podpirajo čestokrat neprav izdelane klopí. Da se i slednje zapreči, moramo delati na to, da šole dobé pravilno napravljene šolske klopí. Saj to zahteva gornji ukaz v §. 13. Najlažje je to storiti o priliki, kadar se dela novo šolsko poslopje, ali kadar je potrebno starejše klopí z novimi nadomestiti. Otrokom se ne sme dopuščati preblizo gledati, niti pri pisanji, niti pri branji ali kakem drugem delu. Vsaka reč naj bode od očesa toliko oddaljena, da jo učenec lahko jasno ali razločno vidi; n. pr. pri čitanji ali pisanji naj bode knjiga ali zvezek 24 do 30 cm od očesa oddaljena.

Se vé, da tudi nesnaga in nečednost podpirati slab vid in ga množiti, pa s tema ima užé dom več opraviti, kakor šola. Šola naj deluje le na to, da prihajajo učenci snažni in čedni v šolo. — Da si kratkovidni svoj vid uravnajo, potrebujejo tudi očal ali naočnik. Dogodí se pa tudi da se ravno z očali nedorasla, nespametna mladina svoje oči pohabi, ker si je natika na nos le zaradi „nebodigatreba“. Da bi se to ne zgodilo, zato najlažje skrbé stariši in sploh predniki.

Šola naj tedaj po vsi svoji moči skrbí, da se kratkovidnost pri mladini ne množi, temveč, da se jej kolikor mogoče zavira in da se odstranjuje. *Zdravko.*

Knjiga Slovenska.

§. 33.

Iz Panonije so slovénске knjige razprostranile se naposled tudi na Rusko, vzlasti iz Bolgarije, no verjetno še prej iz Panonije in Dakije. — „Inde (Leopoli), ut nonnulli tradiderunt, in Moscoviam proprii nominis digressus, thronum pontificalem Kiowensem constituit (Methodius)“. — Rusijo vstanovil je Rurik (862—879), v krščanstvo pripravil Vladimir (982—1015), bolje vravnal Jaroslav (1019—1054). S krščanstvom je l. 988 za Vladimira I. iz Bolgarije po obrednih bukvah prišla tje i slovénška književnost v cirilski pisavi; glagolske ni kaj slediti. Morebiti so pisali Rusje že prej svoj jezik brez ustrojenja, ali s grškimi črkami, ali z lastnimi ruskimi, kakoršne je bojda Ciril bil našel na potu v Kozarijo? Iz „Kurilovice“ je l. 1047 knjigo prerokov prepisal Upir Lichyj, in ono pismo bilo je glagolsko, pravijo nekteri.

Jezik, v katerem so spisane bile prve knjige, bil je staroslovénški, kateri je v Rusiji postal tudi cerkveni in književni jezik. Spisovalo se je v njem v drugi polovici IX. veka, tiskalo v XV. „Slovénškyj jazykŭ i rusŭskyj jedinŭ jestŭ“, je pisal Nestor. To živo sorodstvo spričujejo tudi posvetni celó stari spisi na pr. „Pravda Ruska“ (1016—1020), „Kronika Nestorova“ (1056—1116), „Slovo o polku Igorově“ (1151—1202) itd. Pač se prikazuje zgođej jezik narodov v spisih in knjigah, in kakor so prevladovali véliki knezi v Kijevu, potem v Novgorodu, naposled v Moskvi, tako je prevladovalo tudi v književnosti sedaj malo-, sedaj belo-, sedaj velikorusko narečje. Knjige so raznega obsežka, cerkvenega in državnega, so obredoslovne in svetopisemske, letopisi, povéstnice, zakoni, kakoršnih se je mnogo že spravilo na svetlobo.

Žalostna se je godila staroslovenščini in književnosti sploh v dobi Tatarski ali Mongolski (1224—1480); l. 1238 je pal Vladimir, l. 1240 Kijev itd. Vede so pešale, zatirano ljudstvo je bilo brez poduka, duhovnikom so homilije bile naukazane, za obredne knjige so malo skrbeli, jezik se je pačil in kvaril z mongolizmi itd. Tu in tam so prepisovali si potrebne liturgične stvari, a vsak je preminjal in prenarejal po svoji glavi. Tako so nastale v njih razlike in pomote. L. 1328 so si nekoliko opomogli véliki knezi Moskovski, ali oprostila se je tujega jarma Rusija še le po Ivanu Vélikem (1462—1505), kateri si je osnoval državo z novim zakonikom ter se prvi imenoval car. Želéli so po tem vrediti si liturgijo slovensko in popraviti dotične knjige, a ni ga bilo mej njimi moža, kateri bi bil znal zvršiti toliko delo. Car Bazilij Ivanovič poprosi l. 1512 v Carigrad do patrijarha, in nato pride v Moskvo učen menih z Athonske gore iz samostana Vatopedskega, Maksim Grek, doma iz Arte v Albaniji, kateri se je pa prej učil v Parizu, Florenci in v Benetkah. Prinesel je seboj slovénških in grških virnikov, po kojih je popravljjal in prelagal mnogo let. Njegovo delo pokaže car domačim knjižnikom, kateri

starega jezika niso prav umeli, in tedaj nastanejo med njimi toliki prepiri, da so Maksima pripravili v ječo. „Tako imajo nad njim slovničarji svojega čestitega slovniškega mučenca (Metelko cf. Jezičn. XI. str. 120. Šafařík II. Slov. Starožitn. Wien. Jahrb. 1822 itd.). Nove razkolnije so bile iz enacega vzroka l. 1652 pod patrijarhom Nikonom, dokler je poprava cerkvenih bukev l. 1667 bila vendarle izvršena.

Athos ali Sveta Gora (Hagion Oros, Monte Santo, prej Akte) je polostrov v Macedoniji ter gledé slovstva in umetnijstva v zgodovini vzhodnih Slovanov velike pomembe. Nahaja se v njegovem gorovju 20 večih samostanov in okoli 300 malih kolib ali celic in puščavnic in po njih redovnikov nad 1000; nekdam jih je bilo še več. Zalagali so jih vladarji iz Moldave in Valahije, iz Srbije, Bolgarije, iz Rusije. Tako so si poleg drugih manjših osnovali Bolgari samostan Zografski (Zographu), Srbi Chilendarski (Chilendar, Chelantari), Rusje Pantalejmonski (Pantaleon, Rusiko); sloveči so še Iverski (Iviron), Vatopedski, Xeropotamus, sv. Lavra itd. Največ vlada v njih grški živelj. Znamenita je pa ta gora, ker so v dobi kipoborstva mnogo prav umetnih slik, kipov ali podob nanjo oteli, in v dobi preganjanja staroslovénske liturgije dokaj slovenskih rokopisov in knjig dragocenih poskrili po teh samostanih, kjer se še sedaj hranijo. Zarad tega je vzdihoval že Dobrovský: „Utinam montem Atho sine periculo adire liceret (Institut. Slavic. XXIII)!“ V novejši dobi je pač veliko učenjakov in umetnikov vže obiskalo to gorovje na pr. Vasilij Grigorovič l. 1744; Viktor Grigorovič l. 1844—5; Porfyrij Uspenskij l. 1845—6; D. Avraamovič l. 1848. Sevastianov l. 1858 itd. — Víkt. Grigorovič na pr. kaže, da se nahaja v knjižnicah raznih samostanov na gori Athonski rokopisov grških (važnih za zgodovino bizantijsko) 2800, slovanskih pa 445 (Jour. min. nar. prosv. 1847. Čas. Česk. Mus. I. 1847). Avraamovič je popisal „Sveto Goro sa strane vere, hudožestva i povestnice“ itd. Premnogo listin je srečno že priobčenih, nekaj vže pridobljenih ali naznanjenih. „Athos“ ima svojo obilno slovstveno povéstnico (Vid. Slav. Bibl. I. Müller; Slovník Naučný . . Háttala; Pypin i Spasovič I. S. 82; Jezičn. XI. 1873 str. 121—2) itd. —

Po tiskarstvu so brž jele na svetlobo prihajati i knjige liturgiške pa svetopisemske v slovensko-ruskem jeziku. Prva ruska biblija je bila gotova l. 1499, tiskana v Ostrogu l. 1581 (Ostrožskaja), Moskovska l. 1663 itd. V začetku XVII. veka bilo je še vodilo Rusom: govoriti po ruski i pisati po slavjanski. Meletij Smotriski jim je spisal slavensko slovnico l. 1619, ktera je bila nekerikrat ponatisnjena. Kakor na goro Athonsko, tako so i na Rusovsko hodili katoliški Jugoslovani, in kedar so hrvaški glagoljaši pa unijatski svečeniki katoliške cerkovne knjige v slovinskem ali slavinskem jeziku jeli spisovati, tedaj so Rusje nasprot obilno razširjali svoje slavensko-rossijske med Bolgare in Srbe na jug v Dalmacijo, in Karaman, archiepiskop Zaderski, je ves gorel za jedinstvo cerkovnega jezika pri vseh Slavjanih od morja Adrijiatiškega do Ledovitega, češ, to more Slovane razkolnike pripraviti v jedinstvo z Rimom.

To pa je preprečil že prej Peter Veliki (1682—1725), kateri je Rusijo preosnoval po nemških in francoskih vzorih. Dotlej je vladala duhovna književnost v Rusiji, a odslej je prevladala svetovna, in iztisnil se je iz knjig stari jezik, ki je bil zmes staroslovenskega in narodnega ruskega, ter se je ohranil deloma le še v liturgiji. — Rossijska književnost hitela je navkviško po tujih vzgledih, dokler so jo na domače polje obrnili narodni pisatelji na pr. Tverdjakovskij (1730), učenjak pesnik Lomonosov (1711—1765) pesnik Deržavin (1743—1816), historik in pesnik Karamzin (1766—1826), Puškin (1794—1837) itd. Brzo napreduje velikoruska knjiga, in kakor je prevladala belorusko, tako namerava potlačiti i malorusko! „Velikoruska ili pravo reči ruska književnost razvila se da joj se moraš diviti. Ruska je književnost stupila gotovo u naše

vrijeme u red evropskih književnosti, a već je u pravom značenju svjetska književnost. Ona ne treba da se boji premca ni u kojoj književnosti evropskoj, nju priznaju za veliku i Nijemci i Francuzi i Englezi. Njezine tečevine nijesu više dobro samo ruskoga naroda, one su dobro svega prosvijetljenoga svijeta (Broz str. 80).“

§. 34.

Osoda, ktera je bila staroslovenščini, je po vsem tem ista pri vseh rodovih: Vzbudila je cerkveno in narodsko književnost ter jo pospeševala, dokler se je živi jezik narodov ločil in si osnoval lastno slovstvo. Spremenjena po njem je ostala v liturgiji, a ondi se postarala i deloma zamrla, le deloma še živi pri Bolgarih, Srbih in Rusih po Cirilici v pravoslavju, dokler se to vzdrži.

Jalova pa je z Glagolico. — Do l. 1836 se je mislilo, da je tej domovina le stara Hrvatska v smislu Konstantina Porphyrogeneta (905—959); a „Glag. Cloz.“ je drugače pokazal, in ko bi človek sodil po tem, koder so se našli spomeniki glagoliški, rad poreče, da bila je njena vlada nekdanj bolj obširna. Zasledili so se na pr. v Jeruzalemu, v Oportu na Portugalskem, v Belfastu na Irskem, v Oksfordu na Angleškem, v Pragi in v Rimu, v Remih in v Parizu, v Inomostu, v Ohridi, na gori Athonski itd. Nahajajo se po knjigarnah v Zagrebu, Beču, Gradcu, Ljubljani itd.

Spomeniki so obsega največ liturgičnega in bibličnega, pa tudi občinskega in državnega, sodnijski ugovori, ukazi, zakoni. Spomeniki so pisani in tiskani. Tiskarilo se je glagoliški p. v Mletcih l. 1483 (Venetiji l. 1493—1683), v Senni (Senju) 1507, v Rici (Rieci) 1531, v Nürnbergu in v Tubingi 1560, v Rimu 1621, v Pragi od l. 1853, v Zagrebu od l. 1863 itd. — Kaj se je tiskalo glagoliški in kje, to je dokaj natanko opisal Šafařík v Čas. Č. Museum. 1842. l. 1852. Pohled na prvovek hlholského písemnictví; cf. Sebrani spisy. III. 1865. — P. J. Šafařík's Glagolitische Literatur, v. J. Jireček. Prag 1864. I. S. 151—190. — S. Ljubić: Ogledalo književne poviesti jugoslavjanske. U Rieci 1864. I. str. 36—46. §. 7: Glagoljska tiskanja kod Jugoslavjana. — Znamenit je razstavek §. 8 str. 47—49, v kojem opisuje „Sadašnje stanje glagoljice kod Jugoslavjana“. Kjer so nekdanj prepovedovali — v saboru Spljetskem, — so l. 1688 priporočevali svečenikom znanje staroslovenskega jezika (ut Illyricum litterale, quod Missale et Breviarium praescripta sunt, perfecte calleant). Sredi preteklega stoletja se je nekako zboljšanje obétalo, a za francoske dobe je skoro vse potihnilo, vzlasti kar duhovniki sami ne znajo čitati knjige glagolske ter si jo prepisujejo v latinico. — V osrednjem semenišču Zadarskem so sicer postavili stolico staroslovenskega jezika, in posijala je nova nada, kar je zasel jo bil l. 1855 marljivi Ive Brčić. Jednako stolico je tedaj napravil Strossmayer v bogoslovnem semenišču Djakovskem; vpeljala se je staroslovenščina v srednje šole po trojedini kraljevini in Jagić je spisal v ta namen knjigo: Priměri starohervatskoga jezika iz glagolskih i cirilskih književnih starinah za VII. i VIII. gimnazijalni razred. Dio I. 1864. II. 1866. Brčić je dijakom svojim sestavil l. 1859 „Chrestomathia linguae veteroslovenicae caractere glagolitico“ in obetalo se je, da se cerkvene knjige glagoliške popravijo ter prijetniše natisnejo itd. — Dokler je šolski nadzornik bil dr. Rački, napredovala je stvar vrlo; a Brčić je kmalu umrl, cerkvene in šolske razmere so se spremenile, in vsa ta reč nagloma propada!

„Ad hodiernum Glagolitarum statum, pisal je Kopitar l. 1836 (Glag. Cloz. XIII), ex amplissimo restrictissimum, ex communi utrique ecclesiae nunc proprium Catholicorum Latinorum, ipsorumque olim longe plurium quam sint hodie; ita ut plane agonizare videantur, perituri, magis sua, quam aliorum culpa eto.“ — Sam je pripomogel k temu,

da je sloveči spomenik „Codicem glagoliticum“ na svetlo dal „transcriptum litteris totidem cyrillicis!“

Učitelja svojega posnema slavni učenec dr. Miklošič, kateri glagoliške spomenike sploh priobčuje le v Cirilici (in cyrillicher transscription), in v „Altsloven. Formenlehre in Paradigmen mit Texten aus Glagolitischen Quellen S. XXXIV“ celó pravi: „Diese stücke in der urschrift abdrucken zu lassen, davon hielt mich die besorgniss zurück, sie möchten dann nicht gelesen werden“. In kaj je še storil? Vže l. 1852 in 1856 je v I. in III. delu vélike svoje slovnice bolgarščino in malorusovščino prepisal v latinico, v II. in IV. delu ter v novem natisu je pa kar z latinskimi črkami tiskati dal vso svojo primerjajočo slovnico slovanskih jezikov.

Tako je i dr. Jagić prevažna spoménika glagoliška „Codex Zographensis“ l. 1879 in „Codex Marianus“ l. 1883 priobčil „characteribus cyrillicis“. — Dr. Črnčič je pa „Codex Assemanianus“ l. 1878 na svetlo dal popolnoma v latinici in str. VI se opravičuje takole: „Jer, što je kresilo prama žigici, ili praća prama puški, ili brod na vesla prama brodu na paru, ili kolnik prama želéznici, to su ona slova — glagoljska — prama latinskim.“

O poočitovanji pri računstvu.

(Dalje.)

Številna vrsta vender nima konca. Duševni pregled postaja tem težavnej, čim daljši je, celó pride se do meje, na kateri je ta pregled nemogoč. Zato si je vstvaril človek z 10 prsti na rokah dekadični sistem, s katerim je razkrojil številno vrsto na več manjših bolj preglednih ter skrajšal njo samo in jo naredil bolj pregledno. 5 prstov na eni roki, 20 prstov na rokah in nogah so provzročili tudi petični in dvajsetični sistem, katera se pa nista ohranila. Pa naj bo številni sistem, kakeršenkoli, to je gotovo, da namerava številno vrsto krajšati in jo narediti bolj pregledno. Na metričnem računu se prepričamo hitro o tem, ako nastavimo računike (koleščke po 1 cm močne) tako, da so enako razdeljeni. Kje je 32. kolešček n. pr., ne moremo na prvi pogled povedati. Ako pa postavimo po 10 koleščekov in vsako tako skupino v svoj prostor (na aparatu zaznačen s črtami na polici pod koleščeki), vidimo hitro število 30 — to podpira še bolj bela progá na zadnji steni; za številom 50 je druga daljša bela progá in za 70 tretja zarad hitrejega pregleda po principu trojičenja — in ako še tem 30 približamo 2 koleščka, stóji število 32 jasno pred očmi. S temi potezami sem pa tudi označil dekadični sistem. Da še jasneje pridem na poočitovanje števil, naj navedem, kako žrebljarji štejejo, kadar hočejo hitro poizvedeti število narejenih žrebljev. V eno roko jemljejo po 3, v drugo po 2 žreblja, ter jih mečejo na stran z besedami: 1 met (Wurf = 5 žrebljev), 2 meta, 3 mete i. t. d. do 20 metov. Za vsakih 20 metov ali za vsako stotico položé 1 žrebelj na stran. Na zadnje preštejejo žreblje, ki pomenijo stotice, in štenje je z največjo naglostjo izvršeno. Kaj se iz tega učimo? Da se štenje z uporabo trojičenja pospešiti more; treba pa je po tem principu in po principu dekadike do 20 šteti, da dobimo stotico. Trojičenje je torej zraven dekadike za jasen razgled po številni vrsti največe važnosti.

Iz povedanega dobili smo tla, po katerih je stopati, da števila tako poočitujemo, kakor to šola zahteva. Zarad natančnosti in večje jasnosti bom govoril o poočitovanji v vsakem številnem prostoru. In ker se na mojem aparatu koleščeku najbolj ometava, da se ga ne vidi dobro, hočem ga mimo gredé tudi zagovarjati.

Števila 1-3, 1-5, 1-10.

Na mizo pokladamo kocke, palčice in druge take reči v raznih podobah ter jih prestavljamo ali jih od učencev prestavljati pustimo v vrsto, za tem se poslužujemo aparata. Pečati se pa tu hočemo samo z vrsto in sicer na mojem aparatu.

Najpred potisnemo od desne na levo 1 kolesček od vseh drugih proč. Jaz mislim, da nobeden ne more trditi, da kolesčeka ne vidi, če ni slep.

K temu kolesčeku potisnem drugi kolesček, da dobim število 2. Pa kako daleč do prvega? Jaz rečem tako daleč, da se vidi mej obema temna šprana, morebiti 2, 3, 4 mm široka. Iz zadnje klopí največje šolske sobe vidi se ta šprana, ter se tudi jasno razloči, da imamo 2 kolesčeka pred očmi. Komur pa to ni zadosti razločno, naj pusti kolesčeka v veči razdalji n. pr. za 5 cm narazen. Zoper tako nastavljanje bi bilo vender omeniti, da ne ločimo $1 + 1$ od 2, kar je pa za šolo potrebno. Zadnja opómnja veljá tudi za pozneje slučaje. Kolesčeka popolnoma skupaj pomenita pa 2 cm. Sploh takrat, kadar se kolesčki tiše drug drugega n. pr. 3, 4, 5 i. t. d., nam predstavljajo dolgosti po 3, 4, 5 cm i. t. d.

K prvima 2 kolesčekoma potisnemo še 1 kolesček pustivši mej drugim in tretjim šprano, kakor poprej.

Pri številu 4 treba je otroka navaditi, da ga tudi vidi kot 3 in 1, zato pa pustimo od začetka med tretjim in četrtim kolesčekom malo širjo šprano n. pr. 6 mm široko. Pozneje, ko je otrok vaje na to podobo, puščajmo pa zopet vse 4 kolesčke v enaki razdalji.

Za število 5 ostaneta od začetka zadnja 2 kolesčeka od prvih 3 malo proč, pozneje se puščajo zopet vsi v enaki razdalji.

Pridjane podobe kažejo števili 4 in 5 za začetek

za pozneje

• • • •   • • • • •

• • • •   • • • • •

Komur pa tesne šprane niso po volji, pušča lahko n. pr. po 5 cm prostora mej posameznimi kolesčki. Zdaj gotovo vidi vsak kolesček jasno.

Števila 6, 7, 8, 9, 10 nastavljam enako s tesnimi špranami mej posameznimi kolesčki in sicer od začetka, kakor kaže podoba za število 8

• • • • • • • •

pozneje pa, ko je učenec število duševno zmagal,

• • • • • • • •

Tudi v tem prostoru ognemo se lahko tesnih špran, ker puščamo lahko po 4 cm prostora med posameznimi kolesčki. Kdo ne vidi potem posameznih kolesčkov? Sploh pa naj opomnim, da je pri številu bolj poodčitovati, kako postane, kakor kako se kaže.

Števila 1-20, 1-100.

V teh prostorih nastopi abstrakten pojem, pojem desetica, kateri otrokom dela mnogo preglavice. Zato so že nekdanji pedagogi premišljevali, da bi ta pojem kolikor mogoče pojasnili. Oglejmo si, kako so to storili ne le za desetice, ampak tudi za više jednote. Žrebljarjem zadostuje za zaznačenje stotice 1 žrebelj, vsaj vender vejo, kaj pomeni. Tako so tudi jemali pedagogi za desetice škrniceljne, za stotice vrečice, za tisočice omalice (Busse 1779), ali za jedinice male, za desetice veče in za stotice še veče bele ploščice (Raumer).

Drugi so hoteli višje jednote še natančneje označiti. Zato se je Trapp (1777) posluževal malih kvadratov z jedno točko na vsakem za jedinice, večjih kvadratov z de-

setimi točkami na vsakem za desetice. Tillich predstavlja jedinice s kockami, dvojice, trojice, ... desetice s prismami obstoječimi iz 2, 3, . . . 10 takih kocek, katere so ločile z zareze drugo od druge.

Heer (1836) posluhuje se kocke obstoječe *a*) iz 10 enakih kocek, katere predstavljajo jedinice, *b*) iz 9 kvadratičnih prisem, vsaka 10 kockenih robov dolga in za 1 rob široka in visoka, katere predstavljajo desetice, *c*) iz 9 kvadratičnih plošč, vsaka razdeljena z zareza mi na 100 kocek, katere predstavljajo stotice. Vsa kocka pa predstavlja tisočico.

Denzel'nova lestvica poočituje še jasneje više jednote. Pomenljive so njegove besede, katere je zapisal l. 1822. v vvodu svoje „Unterrichts- und Erziehungslehre“. Ako hoče otrok število za vsakoršno rabo v svojo moč dobiti, treba je, da število pozná po njegovem kvišku. Ker je vrsta brezkončna, pri pouku ne potrebujemo samo dekadične mere, s katero števila razredujemo, ampak tudi p o d o b e, po kateri domišljija hodi gori in doli in svoje cile s posameznimi kraji zakaže. Naravneje podobe za ta namen si ni mogoče misliti kakor lestvico z njenimi stopnjami, palčicami in odstavki. „Za začetno poočitovanje potrebujemo le lestvice z 10 palčicami“. Pozneje se posluhuje lestvice s 100 palčicami v 10 odstavkih i. t. d.

Že v Denzel'novi lestvici se vidi namera, da bi se posamezne jedinice desetice sestavljajoče jasno očem kazale, kar so gotovo nameravali tudi oni, kateri so vezali po 10 palčic v 1 snopič, po 10 snopičev v 1 snop i. t. d. To postopanje pa nas opozarja še na drugo; pred učenčevimi očmi se stvarja višja jednota, ne gleda se pa na to, da bi se posamezne nižje jednote vsaka za se jasno ločile.

Ruski stroj pa ima višjo jednoto stvorjeno (?), posamezne kroglice se vender jasno ločijo druga od druge. Kar je na ruskem stroji dobrega, je to, da se kroglice premikati morejo. Premikljivost računikov je gotovo tudi vzrok, da ruski stroj spodriva vse druge iz šole; kajti s premikanjem še le kažemo to, kar nam je v računstvu kazati t. j. razmotovanje misli izvrševanje računa. Kako pa ruski stroj temu zadostuje, prepričati se še hočemo.

Kar sem o ruskem stroji rekel, veljá o vseh njegovih potomcih in tudi o l u k n j a v i deski Gersbachovi, katera ima v 10 vrstah 100 lukenj. Nobeno navedenih poočitoval vender ne zadostuje svoji nalogi. Otrok mora ne samo vnano, ampak tudi notranjo razvideti, da si mora množino misliti kot jednoto (več reči za eno novo) in narobe eno reč za več drugih. Iz 10 računikov mora postati 1 celota; na mojem aparatu stvari se iz 10 koleščekov 1 desetičen cilindar, iz 10 jedinic 1 desetica, kar priloženi masivni cilindri še bolj živo poočitujejo; 1 desetičen cilindar (desetica) dá se zopet na 10 koleščekov (jedinic) razstaviti. Tega ne dosežemo ne s škrniceljni, ne s Tillichovimi desetičnimi prismami, ne z Denzel'novi lestvico — vsaj ž njimi ne moremo nič izvrševati —; tega pa tudi ne dosežemo z uvrstjenimi kroglicami ruskega stroja. Pred učenčeve oči moramo nastaviti zdaj 10 računikov v vrsti, zdaj 1 desetico. Otrok mora na telesnih poočitovalih razreči, da se 10 in 1 desetica razločita.

Enako je omeniti za vaje kakor: $23 = 2 \text{ des. } 3 \text{ jed. in narobe } 2 \text{ des. } 3 \text{ jed.} = 23$. Teh vaj ni mogoče poočitovati z navedenimi poočitovali. Ruski stroj je z ozirom na to vtrpnen; na njem je 23 isto kakor 2 des. 3 jed.; na metričnem računu pa se v resnici izvrševati more, kar je silno potrebno, kakor nas uči izkušnja.

Kako navedena poočitovala zadostujejo osnovnemu pogoju, da se morajo računiki vsi v isti vrsti nahajati, vidi se hitro. Denzel'nova lestvica bi tem popolnoma zadostovala in dala bi se dobro uporabljati, ko bi le ne bila mrtva; ž njo se ne more operirati. O ruskem stroji in o njegovih potomcih z ozirom na to niti besede ni ziniti.

(Dalje prih.)

U č i l a.

(Spisal J. Lapajne.)

(Dalje in Konec.)

Kako ohraniti učila.

Lepa in zadostna zbirka učil stane mnogo novcev, pa tudi mnogo truda. Učitelj, ki je sam nabiral učila, bode tudi cenil in vedel, koliko so vredna, ker vé, koliko se je trudil, ko jih je nabiral. Dogodí se pa tudi, da pride nov učitelj na šolo, kjer najde veliko zbirko učil, pa ne vé ceniti njih vrednosti in je zelo zanemari. Zanemarja pa jo morebiti ne ravno iz malomarnosti, marveč iz nevednosti, ker ne vé, kako je s tem ali unim učilom ravnati, da ga „zob časa“ prehitro ne pregloda. Prvi pogoj in najboljše sredstvo, da se učila dobro ohranijo, je posebna soba za učila. Ali, koliko malo je šol, ki imajo za učila posebno sobo?! Zato naj pa učitelj ima učila v svoji pisarni. A take šole tudi lahko po Slovenskem na prste seštejemo, da bi v njih bila pisarna za šolskega voditelja. Na vsak način pa morajo biti za shrambo velike omare, ki naj bodo razpostavljene v šolski sobi ali v bližini šolske sobe, po hodnikih, v veži itd. Kako je treba učila hraniti in varovati, o tem govori precej obširno knjižica Hofer-jeva — „Conserverierung der Lehrmittel“. (Pichler v Beču.)

Kako kupovati in napravljati učila.

Ker je užé toliko obilo učil, ker tovarnarji, knjigarji kar tekmujejo v tej stroki, zato se človek pri nakupovanju učil nikakor ne sme prenegliti. Predno si učitelj za trdno napravi kako učilo, prepriča naj se, koliko je učilo za praktično uporabo vredno in koliko stane in ali je rabljivo za to ali to šolo. V ta namen naj si pa učitelj naroči blago samo na ogled. Ako mu ugaja vse, kar more od dobrega učila zahtevati, pridrží ga. Ako ni zanj, pošlje ga nazaj. Povrnitev in naročitev dandanes itak ne stane veliko, ko je poština po ceni. A naročuje naj se samo pri avstrijskih knjigotržcih, kajti pri blagu, ki dojde iz inozemstva, treba je še visoko carino plačevati.

Kakor smo pa užé večkrat poudarjali, učitelju ni treba ravno kupovati mnogo učil; vsaj jih lahko dobí pri raznoterih šolskih prijateljih in sploh tudi pri drugih ljudeh, n. pr. od vrtnarjev cvetic, grmovja, od semenskih trgovcev semena, od mesarjev razne živalske dele: rogovje, parklje, črepine, možgane, srce (kar dene v špirit), od gozdarjev lesovje, gobe. Učiteljice ročnih del bodo dobile od gospá obrazce za kačkanje, zaznamovanje, vrezovanje. Rokodelci in fabrikanti bodo dali razne tehnologiške izdelke, n. pr. usnjarji razno usnijo, krznarji kože, tkalci tkanine; ključavničarji in kleparji razno železje, cink, kositar, baker. Pri trgovcih učitelj lahko to in ono nabere, pri lekarjih kemikalije itd.

Kakor sem pa že omenil, dobé se po svetu šolski prijatelji, ki dajo učila brezplačno in sicer so ti prijatelji (po zapisniku v Lehr- und Lehrmittelmagazin) ti-le:

1. C. kr. rudarsko vodstvo v Idriji (cinober) (tudi v Příbramu, Schwarz na Tirolskem in dr.).
2. A. G. Mich. Junger, c. kr. rudniški oskrbnik v Klavsen-u (Tirolsko) daje rudnine.
3. C. kr. generalna direkcija avstrijskih železnic na Dunaji (galvaniške elemente).
4. Kneza Salma fužine Blansko (Moravsko).
5. Firma Kuha & C. v Beču obrazec, ki predstavlja izdelovanje peres) in še več drugih prijateljev, ki pa dajejo učila največ le za višje šole (meščanske, realke itd.).

O stalnih razstavah učil.

O tej točki je pisec te razprave že razložil svoje mnenje dvakrat v „Učiteljskem Tovarišu“. V predlanskem „Uč. Tovarišu“ je opisoval stalno razstavo učil v Gradci, v lanskem je njegov govor o tej stvari, ki ga je imel pri občnem zboru „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani. Opozorovaje na te spise, poudarjam samo to še, da Graška učilska razstava kaj lepo napreduje. Graški razstavi je došlo že tisoč pošiljatev; ona je brojila konec 1887. l. užé 5048 objektov, ki so skupno do 10.000 gld. vredni. Raznih slik in pisnih predstav je 2109, aparatov 258, naravoslovnih zbirk 258, modelov, strojev 88, uteži, orodja 62 kosov, pisnega in risarskega materijala je 200 komadov. Šolskega pohištva 90 kosov, telovadskega orodja 52 kosov, načrtov in kalupov od šolskih poslopij je 52, a knjižnica šteje 1842. del. Poleg tega je prevzel odbor te razstave še po pokojnem učitelju Kmetiću muzej pisarskega orodja. Da je mogel vse to izpeljati, dobival je razne podpore od šolskih prijateljev, zlasti pa od naučnega ministerstva, deželnega zbora, deželnega šolskega sveta, od hranilnice in Graškega mesta.

Da bi Slovencem taka stalna razstava učil zeló koristila, lahko užé iz tega razvidimo, ko v zvezi z učiteljišči po Slovenskem ni še posebnih zbirk učil, kakeršne bi morale biti v smislu organizacijskega statuta teh učilnic.

Da bode nam slovenskim učiteljem v resnici misliti na osnovanje stalne učilske razstave, kažejo nam nemški učitelji jasno. Ti n. pr. niso več zadovoljni, da imajo v Gradci tako lepo zbirko; snujejo še celó po deželi tako zvane lokalne muzeje, ki skoro da niso drugega, kakor zbirke učil, ki ugajajo raznim šolskim svrhám, pa tudi privatnim učenjaškim namenom. Taki lokalni muzeji so v Celji, Fürstenfeldu in dr. V Ljubljani bi se v deželnem muzeji Rudolfinum menda dobili še prostori za tako razstavo, in ni dvomiti, da bi jih kranjski deželni odbor v ta hvalovredni namen ne dal brezplačno. Naj bi te vrstice nekoliko pomogle, da se v Ljubljani ustanovi taka nova naprava, ki bi bila na korist slovenskemu šolstvu in na čast slovenskemu, osobito Ljubljanskemu učiteljstvu.

Književstvo in umetnost.

— „**Pripovedke za mladino**“. I. zvezek. Spisal Fr. Hubad. Drugi natis. V Ptui, 1887. Založil in natisnil W. Blanke. V predgovori pravi gosp. pisatelj: „Pravljice in pripovedke so mladini naj prijetnejše berilo. Takih ponujam tù mladim prijateljem. Ako najdem takih čitateljev in zbudim v njih veselje do branja, dosegel sem svoj namen. Odraslim pa in kritikarjem, če jih najde ta knjižica, samo to: „Namenjena je mladini!“

— „**Pripovedke za mladino**“. II. zvezek. Spisal Fr. Hubad. V Ptui, 1888. Založil in natisnil W. Blanke. Oba ta zvezka ponujata naši mladini mnogo dobrega in prav primernega blaga. Priporočamo tedaj obe knjižici knjižnicam za mladino. Vsaki zvezek stane 25 kr.

— „**Poezije**“. Zložil S. Gregorčič, II. zvezek. V Ljubljani. Založil J. Gorup. Natisnila „Národna Tiskarna“ 1888, 8°, 158 str. Gregorčičevih pesnij nam ni treba priporočati, priporoča jih užé samo imé „Gregorčič“, katero je užé slavno znano vsemu slovenskemu svetu. — Mehko vezan zvezek stane 1 gld., po pošti 5 kr. več; krasno vezan v pravo angleško platno z zlato obrezo 1 gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več. Krasno vezal je te „Poezije“ naš domač knjigovez Fr. Dežman na sv. Petra cesti, št. 6 v Ljubljani, kamor naj se pošiljajo vsa naročila.

— „**Stritarjevih zbranih spisov**“ je do zdaj izšlo užé 51 snopičev. Z 48. snopičem končavajo se „Pogovori“ in završuje se V. zvezek.

— **Pet „Tantum ergo“, pet mašnih in deset Marijnih pesem ter dva kratka in lehka „Te-Deum-a“** za mešani zbor zložil Ign. Hladnik (op. 10.). Lastina skladateljeva, tisk Blaz-

nikov v Ljubljani, 1888. Prodaja „Katoliška Knjigarna“ v Ljubljani po 1 gld. 20 kr. G. Hladnik je užé marsikateré prav primerne cerkvene napeve zložil, in taki so tudi zdanji. V njih veje pravi cerkveni duh, pa se tudi lahko in prijetno pojejo. Priporočamo jih tedaj vsem g. g. orglavcem, pevcem in pevkam.

D o p i s i.

Iz Žaleca. Poročilo o »zavezi slovenskih učiteljskih društev«. Kakor je v obče znano, prevzelo je Celjsko učiteljsko društvo dné 2. nov. 1887. l. osnovanje »zaveze slov. učiteljskih društev«. Na razposlano »okrožnico« pristopilo je do danes k »zavezi« 12 slovenskih učiteljskih društev in sicer:

1. Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani. 2. Pedagogičsko društvo v Krškem. 3. Šmarijsko-Rogaško učiteljsko društvo v Šmariji. 4. Učiteljsko društvo za Goriški okraj. 5. Ptujsko učiteljsko društvo. 6. Sežansko učiteljsko društvo v Tomaji. 7. Tominsko učiteljsko društvo. 8. Učiteljsko društvo za Koprski okraj. 9. Ljutomersko učiteljsko društvo. 10. Ormoško učiteljsko društvo. 11. Savinjsko učiteljsko društvo in 12. Celjsko učiteljsko društvo.

V 7. št. »Popotnika« objavil je osnovalni odbor načrt pravil »zaveze« ter prosil vsa p. n. slovenska učiteljska društva, naj mu do 15. junija pošljejo svoje pomisleke o pravilih. Tej prošnji odzvala so se do zdaj le tri učiteljska društva: 1. Slovensko učiteljsko društvo za Koprski okraj, 2. Šmarijsko-Rogaško učiteljsko društvo in 3. Sežansko učiteljsko društvo. — Savinjsko učiteljsko društvo pa je vzprejelo načrt pravil brez premembe.

V isti št. »Popotnika« prosil je osnovalni odbor zaveze, naj se mu dopošljejo imeniki učiteljskih društev in prepisi pravil. Tudi tej želji vstreglo je samo Kopersko in Sežansko učiteljsko društvo. Vsa čast primorskim tovarišem!

Žačetkom julija sestavil je osnovalni odbor definitivno pravila »zaveze« oziraje se na poslane pomisleke ter jih poslal visoki vladi v potrjenje.

Vsekakor misli osnovalni odbor prirediti prvo zborovanje »zveze« v Ljubljani, okolu 14. in 15. sept., ker meni, da imajo takrat učitelji povsod počitnice ter bi bil ta čas najugodnejši.*)

Da se pa ne bode delovanje osnovalnega odbora oviralo, prosi ta vsa p. n. slovenska učiteljska društva naj mu sigurno do 1. avg. t. l. pošljejo natančni imenik članov in prepis pravil, do 10. avg. pa naznanijo svoje delegate, in sicer voli vsako učiteljsko društvo za 10 članov 1 deleg., za 20 članov 2, za 30 3 itd.

Nadalje prosi odbor še vsa p. n. učiteljska društva in č. tovariše, naj mu do 10. avg. tudi blagovolijo naznaniti predloge in govore, kateri naj bi prišli na dnevni red glavnega zborovanja. Vsak govornik naj naznani tudi svojega nadomestnika, kateri ga zastopa, ako bi slučajno bil zadržan udeležiti se zborovanja.

Letni donesek za vsakega pravega člana določil se je na 10 kr. za podpornega pa 5 kr. »Celjsko učiteljsko društvo« je osnovalnemu odboru neko vsoto posodilo, da zamore isti svoje troške poravnati. Ker pa bode za zborovanje zaveze in druge priprave treba več denarja, prosijo se vsa p. n. učiteljska društva, naj v kratkem pošljejo svoje doneske. — Vsi dopisi, tikajoči se zaveze, naj se pošiljajo g. A. Gradišniku v Hrastnik ali g. Fr. Kocbeku v Žalec (Sachsenfeld), Štajerska.

Osnovni odbor še prosi p. n. slovenske učiteljska društva, naj točno držé stavljen obrok, da se osnovanje zaveze po nepotrebnem ne zavleče. Na vse dopise, ki pridejo kasneje, se odbor ne bode oziral, — torej slovenski učitelji, kažite dejanski, da Vam je mar ustanovitve »zaveze«!

Vse druge stvari objavi osnov. odbor pozneje.

Iz Krškega okraja. Okrajna učiteljska konferencija za krški okraj bode letes v 23. dan julija v Krškem. Na dnevnem redu je razen navadnih točé tudi »meritev ploskev in teles«, metodično razlaga g. Bezljaj, in »ogledovanje učilske razstave v zvezi z razlaganjem Lavtarjevega računskega stroja«.

Iz Krškega. »Pedagogičsko društvo« je zborovalo v 3. dan maja t. l. v Kostanjevici v odotni šoli. Zborovanja se je udeležilo obilo učiteljev in drugih razumnikov in šolskih prija-

*) V 14. in 15. dan sept. začénja se vpisovanje v vse srednje in ljudske šole v Ljubljani.

teljev. Gosp. prvosednik Fr. Gabršek presrečno pozdravlja navzoče, zlasti goste ter naznanja važnejše društvene zadeve, ki so se rešile izza zadnjega zborovanja. Potem se prečita in odobri zadnji zapisnik. Gosp. Lapajne govori na to o vzgoji s posebnim ozirom na srednji stan, za katero zanimljivo predavanje je žel občno pohvalo. Isto tako so poslušalci z največjim zanimanjem sledili spretnemu govoru gosp. Abrama o sadjarstvu in o postopanju učiteljevem pri tej stroki kmetijstva. — Izmej posameznih nasvetov omenjam sebesno onega g. Bezlaja, vsled katerega se je poslala na visoko c. kr. poučno ministerstvo prošnja, naj se pri imenovanju okrajnih šolskih nadzornikov ozira v prvi vrsti na popolno teoretično in praktično strokovno sposobnost. Nadalje se je naročilo odboru, naj primerno ukrene gledé prošnje na preslavni deželni zbor kranjski v zadevi vreditve učiteljskih plač. Isto tako ima na predlog gosp. prvosednika odbor ukreniti, kar je potrebno, da društvo dostojno proslavi štiridesetletnico vladanja našega presvetlega cesarja.

— »Pedagogičsko društvo«. Za tekoče društveno leto so nadalje plačali letnino: g. Pleteršnik Maks, c. kr. profesor v Ljubljani; slovenska knjižnica ljubljanskih bogoslovcev; g. Turk Jos., učitelj v Grahovem; g. Mrcina Ivan, učitelj na c. k. vadnici v Gorici; g. Tramšek Bl., nadučitelj na Vidmu; g. Gajšek Sim., učitelj na Vidmu; g. Štanzer Fr., trgovec v Krškem; okrajna učiteljska knjižnica v Kameniku.

Iz Postojinskega okraja. V 4. dan julija bil je prvi občni zbor »učiteljskega društva za Postojinski šolski okraj po tem-le dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Tajnikovo poročilo o dosedanjem društvenem delovanju. 3. Vpisovanje društvenikov. 4. Volitev društvenega vodstva. 5. Posamezni nasveti. — Točno ob napovedani uri (ob 3. uri pop.) prične se zborovanje. Začas. predsednik g. nadučitelj M. Zarnik pozdravi navzoče tako-le:

Slavna gospoda!

Kot predsednik začasnemu odboru začénjam prvo občno zborovanje učiteljskega društva za Postojinski šolski okraj. Prijazno Vas pozdravljam, častita gospoda, ter Vas prosim, da bi hoteli podpirati naše mlado društvo! Ustanovili smo si društvo v proslavljenje 40letnega vladanja našega presvetlega cesarja. Bilo bi tedaj nečastno za nas, ako bi dopustili, da bi društvo užé takoj v prvi kali zamrlo. — Važna so društva za socijalno življenje, tem važnejša pa so še učiteljska društva v sedanjem resnem položaji. — V društvu našem razpravljali bomo zgolj to, kar popšejuje šolstvo, veljavo učiteljstva in napredovanje kmetijstva. Pri zborovanjih našega društva se bomo prijateljski in bratski pogovarjali o vzgoji mladine, o raznih pedagogičnih načelih; gojili bomo domovinsko ljubezen in prelepo domače petje. Vse to bode pa le mogoče, ako je društvo na trdnih, krepkih nogah. Potrebno je tedaj, da delujemo složno, »z združenimi močmi« ter nabiramo liki pridnim bučelam gmotne in duševne hrane za društvo. Prosim Vas tedaj, čestita gospoda, da blagovolite vsak v svojem krogu nabirati podpornih udov, in da tudi Vi sami ne odtegnete svoje podporne roke društvu. Podajmo si v složno delovanje roke, saj Vam je znano, da:

»V slogi moč rodi se prava,
V slogi krasni uspeh cvetě,
V slogi se razvija slava,
V slogi raj na svetu je!«

Ta ogovor predsednikov bil je z burnim odobravanjem vzprejet. Potem društveni tajnik g. Jakob Dimnik tako-le poroča:

Dragi, mili tovariši!

Posebna čast mi je, da Vam morem poročati o dosedanjem delovanju našega mladega društva. Užé narava uči nas, da se enako združuje z enakim. Vsa priroda je pri ustvarjenji resnico tega prizadetja utemeljila in to še vedno dokazuje. Človek, sin prirode, moral je tudi svoj delež onega hrepenenja po združevanju vzprejeti in vcepljen mu je tudi res ta nagib korenito v njegovo življenje. Zategadel se je človek užé od nekaj družil z človekom, sosed s sosedom, stan s stanom in pozneje tudi národ z národom. Le po vkupnem sodelovanji more človek napredovati duševno in telesno, ker le v družbi je moč in napredek.

Skoraj običajno postalo je užé tudi dandanes, da si razni stanovi in učitelji posameznih okrajev snujejo društva in zadruge, da bi potem z združenimi močmi se potegovali za pravice, katere pripadajo njihovemu stanu. To potrebo čutili smo tudi učitelji zavednega Postojinskega okraja ter sklenili smo ustanoviti si učiteljsko društvo, da bomo z združenimi močmi delovali

sebi v čast in korist, v prid izročene nam mladine in v blagor milega nam národa slovenskega. Časa tek dandanes ravno od učiteljskega stanu zahteva, da z napetimi dušnimi močmi primemo za vajeti v blagor prihodnosti peljajočega se voza. Pa le po slogi, po edinosti moremo uspešno rešiti to nalogo.

Ako bodedo složni, bode društvo naše z divno močjo mirujoče in omahovalce tiralo s soboj, cepilo nam ljubezen in marljivost do svojega poklica in iz tega neprenehanege vpliva izrastla bode plemenita cvetka: delavnost. Društvo budilo bode nas iz dušnega spanja in postavilo nam v srce zvestega stražnika, čegar geslo se bode po naših prsih razlegalo s presunljivim klicem: »Delaj!«

V društvu se misel z mislijo sprijemlje in vnema in srce se ogreva pri prijatelju svojem. V društvu bodedo se učili drug od drugega in drug z drugim. V društvu postavili se bodedo razumništvu našemu v pravem svitu v pogled in ravno v društvu bodedo pokazali, da napredujemo. Kdor pa misli, da ne potrebuje nobenega voditelja, kdor misli, da društva ni potreba in nobene druge misli od svoje višje ne ceni, kdor torej misli, da je preveč učen ali vsaj bolj učen, kakor tovariši njegovi, tak ne napreduje, temuž zaostaja — sevéda ne v svojih očeh, ampak v očeh drugih, ki ga previdijo bolj, kakor on druge.

Kaj, dragi tovariši in mile tovaršice, druží nas v društvo — ali ne zavest svojega poklica? Ali se tisti učitelji zavedajo svojega poklica, ki se s svojimi ne bratijo in s tem odtegujejo tudi ljudski šoli?

Prav veselo poročam, da se učiteljstvo Postojinskega okraja zares vnema za ugled stanu svojega, ker je radostno pozdravilo ustanovitev našega društva. To pokazal je vže posvetovalni shod v 3. dan aprila t. l. v Št. Petru. Dasi je bilo jako slabo vreme in dasi ni dobil nikdo potnih stroškov povrnjenih, vendar zbralo se nas je skoraj polovica učiteljstva tega okraja zgoraj omenjeni dan v Št. Petru.

Točno ob napovedani uri pričelo se je zborovanje. Predsednikom zborovanja izbrali smo si g. nadučitelja Martina Zarnika, kateri je ta posel z veseljem prevzel. Po kratkem a jedrnatem pozdravu predsednikovim prečita denašnji poročevalec pravila novega društva, katera je iz raznih pravil enacih društev posnel in nekoliko tudi dopolnil. Z malimi izpremembami bila so pravila enoglasno vzprejeta in sklenilo se je taista predložiti visoki c. kr. deželni vladi v potrjenje. To se je tudi zgodilo in v 3. dan junija t. l. dobil je t. č. g. predsednik dopis od slavnega c. kr. okr. glavarstva Postojinskega z dné 1. junija 1888. l. štev. 7211, v kojem se naznanja, da so pravila »učiteljskega društva za Postojinski šolski okraj« vsled odloka visoke c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dné 25. maja 1888. l. štev. 5334 potrjena.

V začasni osnovalni odbor bili so v 3. dan aprila t. l. izvoljeni ti-le gospodje: Martin Zarnik (predsednik); Štipko Jelenec (podpredsednik); Jakob Dimnik (tajnik); Ljudevit Fettich Frankheim (tajnikov namestnik); Matija Hiti (blagajnik); Filip Kete in Dragotin Česnik (pevovodji). Omeniti moram, da smo se pri volitvi tudi ozirali le na navzoče gospode učitelje; nenavzočih nismo radi tega volili, ker nismo vedili, če bodo pristopili k društvu.

Usojam se pa danes v imenu osnovalnega odbora vabiti p. t. gg. učitelje in učiteljice, da v mnogobrojnem številu pristopite k našemu društvu, katero smo si ustanovili v spomin 40letnega vladanja našega presvetlega, dobrotljivega cesarja.

Zberimo se torej polnoštevilno okoli svojega društva s pravo bratovsko ljubeznijo in vzajemnostjo mej sabo. Končavam z besedami staroste slovenskih učiteljev, ki pravi:

„Dragi tovarši in bratji premili,
V bratskem soglasji zjediniimo se!
Složni bodimo v veselji in sili,
V slogi nam zlata prihodnost cvetè.“

Tudi tajnikovo poročilo bilo je z radostjo vzprejeto in kako je naše učiteljstvo res vneto za društvo, pokazalo se je pri vpisovanji v društvo. Koj prvi dan stelo je društvo 47 članov in nadjamo se, da bode to število zdatno povišali še podporni društveniki.

Sedaj sledila je volitev društvenega vodstva. Gosp. Martin Zarnik postal je predsednik, g. Štipko Jelenec njegov namestnik, g. Josip Kostanjevec tajnik, g. Pavel Kavčič tajnikov namestnik, g. Jakob Dimnik blagajnik, gospoda Karol Česnik in Filip Kete pa pevovodji.

Sklenilo se je, da se bodo »pravila« tiskala, da se naroči spominska knjiga in druge potrebsčine. Da društvo pristopi k zvezi slovenskih učiteljskih društev je samo ob sebi umevno.

Ko je blagajnik še omenil, da je nabral 65 gld. društvenine, zakluči gosp. predsednik zborovanje s trikratnim »slava-klicem« presvetlemu cesarju.

Pisatelj teh vrstic pa društvu želi mnogo delavnih in podpornih moči in — blagoslova božjega!

—mn—

Iz Logatca. Tukajšnji politični okraj bode v 22. in 23. dan t. m. v Logatecu pod pokroviteljstvom gospoda kneza H. Windischgratz-a priredil oficijalno slavnost v proslavljenje štiridesetletnice vladanja presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Te lepe slavnosti bode se udeleževalo tudi tukajšnje učiteljstvo in šolski mladini iz Gorenjega Logatca bodejo se delila jedila in obleka.

Iz Kameniškega okraja. V 27. dan junija bila je uradna učiteljska skupščina za ta šolski okraj v Šent-Vidu pri Brdu. Udeležili so se konferencije vsi učitelji in učiteljice v okraji (28 učiteljev in 6 učiteljic). Tudi znana prijateljka šole in učiteljev č. gg. Ljud. Škufca, župnik Blagoviški in Ant. Koblar, kaplan Mengeški, sta prišla in ta shod počastila. Okrajni šolski nadzornik g. Andr. Žumer pozdravlja zbrane učitelje; voli si v namestnika nadučitelja Janežiča, a skupščina per acclam. za zapisnikarja Marolta in učiteljico Moos, potem pa se je obravnaval sledeči dnevni red:

1. Poročilo gosp. c. kr. okrajnega šolskega nadzornika o stanju šol tega okraja.
2. Kako se uspešno uporablja pri risanju drugi del »Eichlerjevih« risanskih predlog. (Poročevalec g. A. Štefančič.)
3. Začetni pouk v petji in navod k dvoglasnemu petji (s praktičnim poskusom). (Poročevalec g. J. Janežič.)
4. Kako bi naš okraj najprimernejše proslavil 40letnico vladanja Njegovega Veličastva presvetlega cesarja. (Poročevalci gg. I. Tramtè, H. Paternost in Peter Pogačnik.)
5. Poročilo odbora za pregledovanje knjig »družbe sv. Mohora«.
6. Določitev o učnih knjigah za šolsko leto 1888/9.
7. Poročilo okrajne knjižnične komisije, volitev te komisije.
8. Volitev stalnega odbora.
9. Volitev dveh zastopnikov učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet za nastopno dōbo.
10. Samostalni nasveti.

Da ni bilo učencem iz Doba, s katerimi se je imel izvesti praktični poskus v petji, treba predolgo čakati, odredil je gosp. okrajni nadzornik, da se je o tretji točki dnevnega reda najpred obravnavalo.

Gosp. poročevalec je prav vrlo rešil nalogo svojo. Gosp. nadzornik priporoča pri petji metodo, ki nam jo je razvil nadučitelj Janežič. Debate pri tej točki udeleži se A. Štefančič, vrlo pripoznan pevec. — Na to je na vrsti gosp. nadzornikovo poročilo o šolstvu tega okraja. Iz jako skrbno sestavljenega in obširnega sporočila razvidelo se je, da šolstvo Kameniškega okraja leto za letom napreduje. Šole pomnožile so se v teku zadnjih let za 8 %. Še letos otvori se dvorazrednica v Domžalah, enorazrednica v Radomljah, mogoče, da tudi v Motniku. Vse mladine v okraji za šolo ugodne bilo je 4141, v šolo hodilo je je 3677 t. j. 99 %. Za ponavljajno šolo bilo je otrok 1008, od katerih je v šolo hodilo 978 t. j. 97 %. Mladina se lepo vede, je ubogljiva in uljudna. V poštni hranilnici imajo otroci nad 1000 gld. Napredek od vlani. S šolskim poukom je gosp. nadzornik popolnoma zadovoljen. Le nekaj metodičnih migljejev gledé vvrstitve učencev v razdelke daje gosp. nadzornik zbranemu učiteljstvu.

Vedēnje učiteljstva je lepo, postavno in možato. — Gosp. nadzornik objavi nekoliko ukazov in naredeb, ki so sploh bolj neznani učiteljstvu. Priporoča »Kmetovalca« in nekaj novo izšlih knjižic, primernih za šolsko knjižnico, osobito ravno izšlo, lepo knjigo »Naš cesar«. Tudi »Vrtec« se zelo priporoča. — Gosp. Štefančič je prav pohvalno poročal, kako rabiti drugi del »Eichlerjevih« risanskih predlog. Omenja kritike, ki jo je avtor sam o svojem delu pisal. Debate udeležita se gg. Pfeifer in Burnik. Pfeifer priporoča šestilo (cirkel) pri risanju. Burnik pa pripoveduje, kako se v Kameniku v risanju poučuje. Tudi on je za šestilo, katerega je celó v Gradcu priporočal učitelj risanja na akademiji. —

Četrto točko dnevnega reda rešili so gg. Tramtè, Paternoster in Pogačnik v smislu, da naj se cesarjeva 40 letnica po vseh šolah prav slovesno obhaja, če mogoče, s splošno ljudsko veselico. Zasadé naj se cesarske lipe, napravijo šolske zastave i. t. d. Nasvétuje se, da naj se ustanovi o priliki te znamenite in vesele dogodbe okrajno učiteljsko društvo. Ta predlog vzprejme se enoglasno. Volil se je užé tudi začasni odbor. Rasti, cveti, razvijaj se torej cvetka — novo pognalo učiteljsko društvo!

Gosp. Letnar poroča o knjigah »družbe sv. Mohora« in pravi: Knjiga »Franc Pirec« je prav lepa. Škoda, da se sem in tja v njej nahajajo tudi stavki, ki bi je ne smela čitati mladina, recimo na str. 38., kjer se pripoveduje o divjaku, da je imel tri sestre za žene ... — Slovenske večernice, ki opisujejo življenje sv. očeta, pa imajo na 115. strani tudi stavek: »ali pa,

da je kak duhovnik pečal se z osebo družega spola«. Videlo se bode, če se te dve knjigi pustite v šolski bukvarni! —

Šesta točka dnevnega reda rešila se je s tem, da učne knjige za šolsko leto 1888/9 ostanejo stare. —

O stanju okrajne knjižnice poroča gosp. Burnik. Iz njegovega poročila je razvidno, da šteje knjižnica 374 knjig; med temi 126 vezanih. Prihodkov bilo je 86 gld., a blizo toliko tudi stroškov. Nasvetuje se, da naj bi se knjižnica proti požaru zavarovala. Odbor ostane stari. —

Zastopnikoma učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet izvolita se gg. nadučitelja Letnar in Javoršek.

Samostalni nasveti so bili: Gosp. Pogačnik nasvetuje, da bi se ponavljalna šola preuredila, kar se je užé v »Učit. Tovarišu« čitalo. Gosp. nadzornik opomni, da bi v dosego tega trebalo predruženja deželne šolske postave, in da bodo o tem pri prihodnji skupščini vsi šolski voditelji dobili nalog, o tem poročati. Na predlog gosp. Pogačnika sklene skupščina, enoglasno prositi za povikšanje učiteljskih plač. — Gosp. Letnar nasvetuje nekoliko premen pri tiskovinah o kazalu šolskih zamud. — S 3 kratnim »živio« presvitlemu Vladarju in z navdušeno odpeto cesarsko pesnijo konča gosp. predsednik konferencijo. Omeniti mi je še, da se je gosp. Janežič gosp. nadzorniku prav ganljivo zahvalil, da je zborovanje tako vrlo uredil in vodil. — Tudi ne smem pozabiti poročati, da smo videli iz Kameniške obrtno-nadaljevalne-risarske šole prav lepa risarska dela pri tej skupščini.

O 1½ sedli smo pri gosp. Škoficu k skupnemu obedu. Tu so nas počastili vrlo prijetelji ljudskega učiteljstva gg. državni in deželni poslanec Franjo Šuklje, c. kr. notar in deželni poslanec Janko Kersnik, okrajni sodnik Julij Polc, zdravnik iz Pervoj in še dva gospoda od c. kr. davkarije z Brda. Vrstila se je napitnica za napitnico, pesen za pesnijo, ki nam so je prepevali vrlo naši gg. učitelji pevci. Napivalo se je obče priljubljenemu gosp. nadzorniku, učiteljski slogi, duhovščini, gg., ki so nas sè svojo navzočnostjo počastili. Sploh je vladala mej nami dobrodejna sloga in edinost, od katere pričakujemo najboljšega uspeha. Bog daj!

Branimir.

S Police pri Višnjigori. (Zahvala.) Slavno društvo »Národna Šola« je tukajšnji šoli za mali znesek poslalo mnogo različnega šolskega blaga. Za ta velikodušni dar se v imenu uboge šolske mladine iskreno zahvaljuje

Ivan Dremelj,

učitelj in krajnega šolskega sveta predsednik.

S Turjaških hribov. (Učiteljsko okrajno zborovanje) za Kočevski šolski okraj bode*) v Ribnici s tem-le vzporedom: 1. Otvorenje zborovanja v šolskem poslopji ob 9. uri dopoldne. 2. Volitev predsednikovega namestnika in dveh zapisnikarjev. 3. Poročilo in opazke gosp. c. kr. okrajnega šolskega nadzornika o stanju šolstva v tem okraji. 4. Poročilo in račun knjižničnega odbora. 5. Izvolitev knjižničnega odbora za prihodnjo dobo. 6. Izvolitev stalnega odbora za prihodnje okrajno učiteljsko zborovanje. 7. Izvolitev dveh izvedencev učiteljstva (menda zastopnikov?) v okrajni šolski svet — po določenih §§. 19. in 22. post. z dné 25. febr. 1870, dež. zak. št. 11. 8. Predavanje (nemško in slovensko): »Po katerih sredstvih naj se vzbuja in vzdržuje v šoli pazljivost?« 9. Predavanje (nemško in slovensko): »Kako bi se dala v smislu §. 10., post. z dné 2. maja 1883. l. ustanoviti kmetijska, nadaljevalna izobraževališča po učnem načrtu z l. 1876. v zvezi z ljudskimi šolami — za mladino, katera je užé šoli odrasla. 10. Predavanje (nemško in slovensko): »Kako naj učitelj goji in pospešuje domoljubje v šoli in zunaj šole?« 11. Samostalni predlogi, kateri naj se pa vsaj do 20. julija pismeno naznanijo stalnemu odboru. Pripominja se: »Za razgovor o točki 9. naj se pripravijo vzlasti vsi šolski vodje«.

O izidu tega zborovanja Vam bodem poročal o svojem času.**)

Iz Ljubljanske okolice. V 17. dan julija t. l. imeli bomo učitelji tukajšnjega šolskega okraja v II. mestni deški šoli na »Cojzovej cesti v Ljubljani zjutraj ob 9. uri svojo letošnjo konferencijo sè sledečim dnevnim redom: 1. Volita se dva zapisnikarja. 2. Poročilo gosp. c. kr. okrajnega šolskega nadzornika o tem, kar je pri nadzorovanji šol tega okraja tetos opazil. 3. Kako more šola v otrocih čute domovinske ljubezni in zvestobo udanosti do presvetlega vladarja buditi in poživljati? Poročata gospoda Alojzij Pin in Jakob Marn ter gospodičina Ana Pour. 4. Kako naj vpliva učitelj na obnašanje šolske mladine zvnaj šole, in kaj more od svoje strani v povzdigo prave moralične zavesti ne le pri šolski, nego tudi pri užé bolj odrasli mladini doseči, oziroma doprinesti? Poročajo: gospoda Ivan Bajc in Evgen Müller ter gospo-

*) Kedaj?

**) Prosim! Uredn.

dičina Franciška Wruss. 5. Določijo se za ta okraj učne in berilne knjige, katere se bodo po šolah pri pouku prihodnje šolsko leto 1888/9. rabile. 6. Poročilo knjižničnega odbora: a) o stanu in računih okrajne učiteljske knjižnice; poročevalec je gosp. knjižnični prvomestnik; b) o slovenskih knjižnicah, ki so šolsko leto 1887/8. izšle, ter so šolski mladini namenjene, oziroma o vrednosti tistih za daljno naobraževanje mladine. Poroča gosp. nadučitelj Fr. Govekar. 7. Nasvèt o nakupovanju novih knjig za okrajno učiteljsko knjižnico. 8. Posvetovalo bode se o pre-mestitvi okrajne učiteljske knjižnice. 9. Volitev: a) knjižničnega, in b) stalnega odbora. 10. Prosti samostalni nasvèti, kateri so se pa morali zadnji čas do dné 10. julija t. l. gosp. pred-sedniku konferencije vposlati. Razprave k točki 3. in 4. dnevnega reda izvršiti imajo se pisмено in po dokončanem nastopu pa g. predsedniku izročiti.

Venceljnov.

Iz Ljubljane. Mestni zbor je v seji v 15. dan maja t. l. izvolil oddelek za posvetovanje o praznovanju štiridesetletnice slavnega vladanja Njegovega Veličastva našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Ta oddelek tedaj zdaj poroča in mej drugim o tem praznovanju v mestnih šolah tako-le: V 4. dan meseca oktobra t. l. bodi praznik za mladino vseh mestnih šol. Ta dan ob 8. uri beró naj se v zato odločenih cerkvah sv. maše, pri katerih naj bode navzoča vsa šolska mladina. Potem naj v šolskih dvoranh šolski ravnatelj mladini s primernimi govori pojasni pomen tega praznika in kjer naj učenci in nčénke deklamujejo in pojó domoljubne pesmi. Konečno naj se mej vse učence in učenke razdeli spomeniški spis v slovenskem jeziku. Ta spis nakupi se na mestne troške in zaračuni v ekstraordinariji pod naslovom »razni izdajki«.

— »Slovensko učiteljsko društvo« v Ljubljani bode v sredi meseca oktobra t. l. v proslavo štiridesetletnice slavnega vladanja Njegovega Veličastva našega pre-svetlega cesarja priredilo slavnostni koncert, h kateremu izvrševalni odbor užé zdaj vse spretne gospode učitelje pevce in gospodičine učiteljice pevke na Kranjskem vabi, da bi pri njem sodelovali ter jih uljudno prosi, da bi tákoj odločno naznanili, če se bodejo udeležili nameravanega slavnostnega koncerta, pa tudi, da določijo glas, katerega pojó, da se jim bodejo dotični napevi pravočasno poslali. V kateri dan v sredi meseca oktobra t. l. in s kakim vzporedom bode ta koncert, se bode pozneje naznanilo. Tudi se bode gospodom udeležnikom in gospodičinam udelež-nicam za ta čas za primerno brezplačno prenočišče v Ljubljani po moči preskrbelo.

— Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je v seji dné 27. preteč. m. določilo, da bode velika skupščina v nedeljo v 29. dan julija t. l. v Ptui. Uljudno se pozivljajo vsa podružnična načelníštva, da pravočasno dopsljejo poročila o stanji podružnic za glavni izkaz ter naznanijo svoje zastopnike, oziroma pooblaščence za skupščino.

— Nemško društvo »Die Ortsgruppe Laibach des Schulvereins für Deutsche« je deželna vlada Kranjska razpustila v zmislu §. 24 zakona z dné 15. nov. 1867. l.

Premene pri učiteljstvu.

G. Jarnej Črnè, učitelj na Vrhnikih, je dobil 2 leti dopust, da gre na sadjarsko in vi-narsko šolo v Grm. — Gspđ. Jadviga Pavlin, zač. učiteljica v Gorenjem Logatcu, je stalno postavljena.

Št. 554.

okr. š. sv.

Razpis učiteljskih služeb.

Začetkom prihodnega šolskega leta 1888/9. se bode na novoustanovljeni enorazredni ljudski šoli v Babnem Polji zatrdno ali začasno umestila učiteljska služba s 450 gld. letne plače, s 30 gld. opravilne doklade in s prostim stanovanjem. Prošnje za njo naj se postavnim potom vlagajo do 25. julija t. l. pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svèt v Logatcu v 30. dan junija 1888. l.

Št. 421

okr. š. sv. Razpisuje se tretje učiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli na Jesenicah z letno plačo 400 gld. in z remuneracijo 160 gld. za oskrbovanje šolskega pouka na ekskurendni šoli pri sv. Križu na Planini v stalno, ali začasno umestitev. — Prošnje se pošiljajo po predpisanem potu do 18. dné julija t. l. podpisanemu c. kr. okrajnemu šolskemu svétu. — Prošnje učiteljic se ne jemljó v poštev.

C. kr. okrajni šolski svèt v Radovljici v 18. dan junija 1888. l.